UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
PRÁVNICKÁ FAKULTA

PRÁVNE POSTAVENIE FINANČNÉHO RIADITEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bakalárska práca

a51565c1-b2b1-4eb3-8c73-0f93e1f92d16

Študijný program: Právo
Študijný odbor: Právo
Pracovisko: Katedra finančného práva a správneho práva
Vedúci bakalárskej práce: JUDr. Tatiana Jamrichová, PhD., univ. doc.

Banská Bystrica, 2026 **Ing. Mgr. Zuzana Pangrácová**

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som predloženú záverečnú prácu spracovala samostatne, s použitím literatúry a ďalších informačných zdrojov uvedených v zozname bibliografických odkazov.

V Kláštore pod Znievom, dňa 10.4.2026 .....

Podpis

POĎAKOVANIE

Chcela by som poďakovať všetkým, ktorí mi akýmkoľvek spôsobom pomohli pri vypracovaní mojej záverečnej práce, najmä by som chcela poďakovať vedúcej práce JUDr. Tatiane Jamrichovej, PhD., univ. doc. za jej odborné vedenie a cenné rady.

ABSTRAKT

PANGRÁCOVÁ, Zuzana: *Právne postavenie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky* (Bakalárska práca). Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Právnická fakulta. Katedra finančného práva a správneho práva. Vedúci bakalárskej práce: JUDr. Tatiana Jamrichová, PhD., univ. doc. Stupeň odbornej kvalifikácie: bakalár (v skratke „Bc.“). Banská Bystrica, 2026. Rozsah práce: 46 strán.

Záverečná práca sa venuje analýze právneho postavenia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky ako kľúčového orgánu štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva. Prvá časť práce definuje postavenie finančnej správy v systéme verejnej správy a mapuje jej historický vývoj od vzniku samostatnej Slovenskej republiky až po súčasnú právnu úpravu podľa zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe. Ťažiskom práce je podrobný rozbor pôsobnosti, kompetencií a organizačnej štruktúry Finančného riaditeľstva SR, vrátane jeho hierarchických vzťahov k Ministerstvu financií SR a podriadeným orgánom. Práca obsahuje aj komparáciu s českým modelom finančnej správy, ktorá poukazuje na rozdiely v inštitucionálnom usporiadaní oboch krajín. Cieľom práce je prostredníctvom analyticko-deskriptívnej metódy zhodnotiť efektivitu súčasného nastavenia a právnej povahy tohto riadiaceho orgánu.

Kľúčové slová:

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, finančná správa, daň, clo

ABSTRACT

PANGRÁCOVÁ, Zuzana: *Legal status of the Financial Directorate of the Slovak Republic* (Bachelor thesis). Matej Bel University in Banská Bystrica. Faculty of Law. Department of Financial and Administrative Law. Thesis supervisor: JUDr. Tatiana Jamrichová, PhD., univ doc. Degree of professional qualification: Bachelor (abbreviated as "Bc."). Banská Bystrica, 2026. Scope of work: 46 pages.

This final thesis focuses on the analysis of the legal status of the Financial Directorate of the Slovak Republic as a key state administration body in the field of taxes, fees, and customs. The first part of the thesis defines the position of the financial administration within the system of public administration and maps its historical development from the establishment of the independent Slovak Republic to the current legal framework under Act No. 35/2019 Coll. on Financial Administration. The core of the work is a detailed analysis of the scope, competences, and organizational structure of the Financial Directorate of the SR, including its hierarchical relations to the Ministry of Finance of the SR and subordinate bodies. The thesis also includes a comparison with the Czech model of financial administration, which points to the differences in the institutional arrangement of both countries. The aim of the thesis is to evaluate the effectiveness of the current setup and the legal nature of this management body through the analytical-descriptive method.

Keywords:

Financial Directorate of the Slovak Republic, financial administration, tax, custom

OBSAH

ÚVOD.....7

1 FINANČNÁ SPRÁVA AKO SÚČASŤ SYSTÉMU VEREJNEJ SPRÁVY.....9

1.1 Pojem a systém verejnej správy v Slovenskej republike.....9

2 HISTORICKÝ VÝVOJ FINANČNEJ SPRÁVY.....12

2.1 Finančná správa v období po vzniku samostatnej Slovenskej republiky (1993 -2011).....12

2.2 Reforma finančnej správy a zriadenie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky.....17

2.3 Reforma právnej úpravy – zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe.....18

3 INŠTITUCIONÁLNE ZAKOTVENIE A POSTAVENIE FINANČNÉHO RIADITEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V SYSTÉME VEREJNEJ SPRÁVY 20

3.1 Právna úprava a organizačné začlenenie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky 20

3.2 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky ako ústredný a riadiaci orgán v štruktúre finančnej správy 21

3.3 Vzťah Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky k Ministerstvu financií Slovenskej republiky..... 22

3.4 Vzťah Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky k podriadeným orgánom..23

3.5 Pôsobnosť a právomoci Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky.....26

3.6 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky ako zamestnávateľ.....29

4 KOMPARÁCIA S PRÁVNOU ÚPRAVOU V ČESKEJ REPUBLIKE..... 33

4.1 Systém finančnej správy v Českej republike 33

4.2 Komparácia právneho postavenia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel.....34

4.3 Pozitíva a negatíva slovenského a českého modelu finančnej správy.....36

ZÁVER.....39

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....41

ÚVOD

Fungovanie štátu je neoddeliteľne spojené s efektívnou správou verejných financií. Výber daní, cla a poplatkov predstavuje základný predpoklad pre napĺňanie verejných rozpočtov, a teda aj pre zabezpečenie riadneho fungovania verejných inštitúcií. Z tohto dôvodu má finančná správa osobitné postavenie v systéme orgánov štátnej správy – jej činnosť priamo ovplyvňuje stabilitu verejných financií a dôveru občanov v štát.

Finančná správa predstavuje neoddeliteľnú súčasť systému výkonu štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti daní, poplatkov a colníctva. Hlavnou úlohou finančnej správy je zabezpečiť efektívny výber a správu cla a daní, ktoré tvoria príjmovú časť štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a rozpočtu Európskej únie. Zároveň však nie je možné opomenúť ani jej úlohu pri ochrane ekonomických záujmov štátu a ochrane výdavkovej časti štátneho rozpočtu. V podmienkach Slovenskej republiky je výkon správy daní a cla organizačne zverený orgánom finančnej správy, ktorých činnosť riadi a koordinuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo financií SR“) ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť daní, poplatkov a colníctva.

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „Finančné riaditeľstvo SR“) je podľa platnej právnej úpravy orgánom štátnej správy napojeným na rozpočtovú kapitolu Ministerstva financií SR, ktoré zabezpečuje jednotný výkon správy daní, cla a ďalších úloh zverených finančnej správe zákonom. Jeho postavenie, pôsobnosť a organizačná štruktúra sú upravené zákonom č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe“), ktorý vytvoril právny rámec pre jednotné riadenie daňovej a colnej správy.

Zriadenie Finančného riaditeľstva SR v roku 2012 predstavovalo výsledok dlhodobého procesu reformy verejnej správy v oblasti financií. Pôvodná daňová správa a colná správa, ktoré dovtedy pôsobili ako samostatné organizačné sústavy, boli zlúčené do jednotného systému. Právnym základom tejto zmeny bol v súčasnosti už zrušený zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva, ktorým došlo k zriadeniu Finančného riaditeľstva SR ako riadiaceho orgánu finančnej správy, pričom od 1. januára 2012 prevzalo pôsobnosť dovtedajšieho Daňového riaditeľstva SR a Colného riaditeľstva SR.

Následne bol prijatý zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe, ktorý nadviazal na predchádzajúcu právnu úpravu a zjednotil právny rámec pre fungovanie finančnej správy. Tento zákon detailnejšie upravil vzťah Finančného riaditeľstva SR k Ministerstvu financií SR, ako aj postavenie daňových a colných úradov. Podľa § 3 ods. 1 tohto zákona, finančnú správu tvoria Finančné riaditeľstvo SR, daňové úrady, colné úrady a Kriminálny úrad finančnej správy.

Cieľom tejto bakalárskej práce je analyzovať právne postavenie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, ako orgánu štátnej správy z hľadiska jeho právneho zakotvenia, pôsobnosti, organizačnej štruktúry a vzťahov k iným orgánom verejnej správy, a to aj za pomoci komparácie so systémom finančnej správy Českej republiky, kde je pôsobnosť v oblasti daní a cla rozdelená. Komparácia právnej úpravy oboch štátov umožní poukázať na rozdiely i spoločné znaky organizácie finančnej správy v prostredí dvoch blízkych právnych systémov.

Predmetom skúmania práce bude vymedzenie právnej povahy Finančného riaditeľstva SR, jeho vnútorného usporiadania a postavenia v rámci organizačnej hierarchie štátnej správy, ako aj analýza jeho základných kompetencií, ktoré mu zveruje zákon o finančnej správe a osobitné právne predpisy.

Metodologicky bude práca založená na analyticko-deskriptívnej metóde, ktorá umožní systematicky spracovať platnú právnu úpravu. Použitá bude aj komparatívna metóda, využitá pri porovnaní so systémom finančnej správy v Českej republike.

Výber tejto témy je aktuálny, pretože organizácia a právne postavenie finančnej správy priamo ovplyvňujú výkonnosť verejných financií, kvalitu daňovej a colnej správy a dôveru občanov voči štátnym orgánom. Súčasné trendy európskej integrácie a digitalizácie navyše vyžadujú, aby finančná správa bola modernou, efektívnou a transparentnou inštitúciou schopnou reagovať na medzinárodné výzvy.

1 FINANČNÁ SPRÁVA AKO SÚČASŤ SYSTÉMU VEREJNEJ SPRÁVY

Pochopenie postavenia finančnej správy si vyžaduje jej zasadenie do širšieho rámca fungovania štátneho mechanizmu a verejnej moci. Základným východiskom pre analýzu jej špecifických úloh je preto vymedzenie systémového usporiadania verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky.

1.1 Pojem a systém verejnej správy v Slovenskej republike

Verejná správa predstavuje jeden z kľúčových subsystémov výkonu verejnej moci v Slovenskej republike. Verejná moc, spolu so zákonodarnou a súdnou mocou, tvorí nevyhnutný pilier fungovania štátu a realizácie jeho úloh. V najširšom zmysle možno verejnú správu chápať ako súbor úloh, ktoré sú zverené štátu a sú realizované prostredníctvom orgánov verejnej správy.[1]

V právnej teórii sa verejná správa definuje aj ako činnosť, ktorá je vykonávaná štátom popri zákonodarnej a súdnej moci, pričom štruktúra, metódy a formy činnosti verejnej správy umožňujú iniciatívnu činnosť.[2] Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky platí, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.[3] Tento princíp zákonnosti je základom činnosti verejnej správy.

Verejná správa sa vo všeobecnosti člení na štátnu správu, územnú samosprávu a záujmovú samosprávu.[4] Štátna správa je druhom činnosti štátu, ktorá má nariaďovací a výkonný charakter. Táto činnosť sa uskutočňuje v mene štátu, a za pomoci donucovacej moci štátu. Takáto činnosť sa uskutočňuje najmä prostredníctvom sústavy orgánov štátnej správy, a v rámci zákonného zmocnenia ju uskutočňujú štátne a iné orgány a organizácie.[5] Samospráva, v určitom slova zmysle, predstavuje opak k štátnej správe, ale v ďalšom slova zmysle predstavuje jeho komplementárnu zložku. Samospráva sa približuje k štátnej správe tým, že záležitosti samosprávy sú záležitosťami správy

[1] VRABKO, M. a kol.: *Správne právo hmotné: všeobecná časť*. 2. vydanie. Bratislava : Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., organizačná zložka v Bratislave: 2018, strany 19 - 20.
[2] ŠKULTÉTY, P. a kol.: *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK: 2006, strany 10 – 11.
[3] Pozri článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov
[4] ŘEHŮŘEK, M.: *Na margo interpretácie a aplikácie princípov verejnej správy*. In *Právny obzor,* 2001, č. 1, strana 39.
[5] MÁŠA, M.: *Správní právo (obecná část*). Brno : Univerzita J. E. Purkyně, 1971, strana 10.

verejného charakteru. Naopak, so súkromnou správou má samospráva spoločné to, že ide o správu vlastných záležitostí. [6]

Systém štátnej správy možno rozdeliť podľa postavenia orgánu štátnej správy v sústave orgánov štátnej správy,[7] ktoré vyjadruje hierarchické väzby medzi jednotlivými stupňami riadenia – od ústredných orgánov štátnej správy (ministerstvá, Úrad geodézie, kartografie a katastra SR a iné), resp. najvyššieho orgánu štátnej správy (vláda SR), po miestne orgány štátnej správy (daňové úrady, okresné úrady a iné). Ďalšie členenie štátnej správy je možné podľa rozsahu pôsobnosti, a to z hľadiska vecnej pôsobnosti (orgány štátnej správy so všeobecnou pôsobnosťou; orgány štátnej správy so špeciálnou pôsobnosťou), a z hľadiska územnej pôsobnosti (orgány ústrednej štátnej správy; miestne orgány štátnej správy).[8]

Na vrchole systému štátnej správy stoja ústredné orgány štátnej správy, ktorých pôsobnosť a vzájomné vzťahy upravuje zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.[9] Tento zákon ustanovuje, že ústredné orgány štátnej správy sú okrem vlády SR najvyššími orgánmi štátnej správy vo vecnej oblasti, za ktorú zodpovedajú.

Podľa § 7 ods. 1 tohto zákona je Ministerstvo financií SR ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť financií, daní a poplatkov, colníctva, hazardných hier, finančnej kontroly, vnútorného auditu a vládneho auditu, a taktiež pre oblasť cien a cenovej kontroly s výnimkou cien a cenovej kontroly tovarov ustanovených osobitnými zákonmi. V rámci svojej pôsobnosti Ministerstvo financií SR riadi a usmerňuje činnosť orgánov finančnej správy.[10]

Súčasťou výkonu štátnej správy v oblasti financií je teda finančná správa, ktorá predstavuje špecializovanú organizačnú sústavu orgánov vykonávajúcich správu daní, cla a ďalších finančných nástrojov. Táto správa je zameraná predovšetkým na zabezpečenie

[6] VRABKO, M. a kol.: *Správne právo hmotné: všeobecná časť*. 2. vydanie. Bratislava: Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., organizačná zložka v Bratislave: 2018, strana 103.
[7] TÓTHOVÁ, K. a kol.: *Základy správneho práva hmotného*. Bratislava : VO PF UK, 1992, strana 28.
[8] VRABKO, M. a kol.: *Správne právo hmotné: všeobecná časť*. 2. vydanie. Bratislava : Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., organizačná zložka v Bratislave: 2018, strana 89.
[9] Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov
[10] § 3 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

príjmovej časti verejných rozpočtov, a tým aj na realizáciu jednej zo základných funkcií štátu – fiškálnej funkcie.[11]

Finančná správa ako subsystém štátnej správy vykonáva špecifický druh správnej činnosti, ktorá sa odlišuje od iných rezortných oblastí tým, že spája prvky daňovej, colnej, kontrolnej a informačnej činnosti. V tejto sústave plní Finančné riaditeľstvo SR úlohu riadiaceho a kontrolného orgánu, ktorý zaisťuje jednotnosť a efektívnosť činností daňových a colných úradov.[12]

Z uvedeného vyplýva, že Finančné riaditeľstvo SR stojí v medzičlánku medzi Ministerstvom financií SR, ako ústredným orgánom štátnej správy, a jednotlivými daňovými a colnými úradmi, ako orgánmi výkonnej úrovne. Táto pozícia je z právneho aj organizačného hľadiska zásadná, pretože umožňuje efektívne vertikálne riadenie systému finančnej správy a zároveň zabezpečuje priamy výkon správy daní a cla prostredníctvom úradov prvej inštancie.

[11] K uvedenému bližšie BABČÁK, V. a kol.: *Základy slovenského finančného práva.* Ružomberok : Epos, 2022.; KAČALJAK, M. a kol.: *Daňové právo*. 2. doplnené vydanie. Banská Bystrica : Belianum, 2022, strana 16.
[12] VRABKO, M. a kol.: *Správne právo hmotné: všeobecná časť*. 2. vydanie. Bratislava : Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., organizačná zložka v Bratislave: 2018, strana 89.

2 HISTORICKÝ VÝVOJ FINANČNEJ SPRÁVY

Vývoj finančnej správy na území Slovenskej republiky je úzko spätý s historickým formovaním verejnej správy ako takej. Zmeny v organizácii a právnej úprave finančnej správy vždy odrážali širšie hospodárske a politické pomery[13], ako aj potrebu modernizácie štátnej správy a efektívnejšieho výberu daní a cla.[14] Z časového hľadiska od vzniku samostatnej Slovenskej republiky je vývoj finančnej správy možné rozdeliť do niekoľkých období.

2.1 Finančná správa v období po vzniku samostatnej Slovenskej republiky (1993 – 2011)

Vznikom samostatnej Slovenskej republiky dňa 1. januára 1993 nastala potreba zriadenia vlastnej sústavy orgánov štátnej správy pre oblasť daní, poplatkov a cla. Pre toto obdobie, ktoré trvalo takmer dve dekády, bol príznačný model duality (dvojkoľajnosti). Tento systém bol charakteristický existenciou dvoch paralelných, navzájom nezávislých a oddelene riadených štruktúr, a to daňovej správy a colnej správy.

Daňovú správu, resp. sústavu územných finančných orgánov tvorili podľa zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch[15] daňové úrady, Ústredné daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „Ústredné daňové riaditeľstvo“) a správy finančnej kontroly. Ako sídlo Ústredného daňového riaditeľstva určilo Ministerstvo financií SR[16] Banskú Bystricu, sídlom správ finančnej kontroly bola Bratislava, Zvolen a Košice.[17] Sídla daňových úradov, celkovo 107 daňových úradov, a ich obvody pôsobnosti boli uvedené v prílohe vyhlášky Ministerstva financií SR č. 640/1992 Zb., ktorou sa ustanovujú sídla a obvody pôsobnosti územných finančných orgánov. Ústredné daňové riaditeľstvo a správy finančnej kontroly boli podľa zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch[18] priamo riadené Ministerstvo financií SR, ktoré

[13] K uvedenému bližšie BABČÁK, V.: *Daňové právo Slovenskej republiky*. Ružomberok : Epos , 2010.; BABČÁK, V.: *Dane a daňové právo na Slovensku*. Ružomberok : Epos: 2022.
[14] K uvedenému bližšie Koncepcia reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov. Dostupné na internete https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/programy/program-unitas/ [cit. 2025-11-29].
[15] § 1 ods. 1 zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch
[16] Pozri § 1 vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 640/1992 Zb., ktorou sa ustanovujú sídla a obvody pôsobnosti územných finančných orgánov
[17] Pozri § 2 vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 640/1992 Zb., ktorou sa ustanovujú sídla a obvody pôsobnosti územných finančných orgánov
[18] § 6 zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch

bolo zároveň aj rozhodovacím orgánom o odvolaniach proti rozhodnutiam týchto dvoch orgánov. Ústredné daňové riaditeľstvo v tomto čase riadilo a určovalo vnútornú štruktúru daňových úradov. Zároveň bolo odvolacím orgánom proti rozhodnutiam daňových úradov, a vykonávalo u príjemcov dotácií a vo vybraných daňových subjektoch kontrolu dotácií a daní.[19] Daňové úrady vykonávali, podľa vyššie uvedeného zákona, správu daní, pričom vo veciach nimi spravovaných daní prejednávali aj priestupky, a vykonávali aj správu a kontrolu dotácií.[20] Správy finančnej kontroly mali ako hlavný predmet svojej činnosti kontrolu hospodárenia rozpočtových a príspevkových organizácií, prípadne ďalšie kontroly podľa poverenia Ministerstva financií SR.[21] Ústredné daňové riaditeľstvo a správa finančnej kontroly boli samostatnými rozpočtovými organizáciami, na čele ktorých stál riaditeľ, ktorého menoval a odvolával minister financií Slovenskej republiky. Osobné a vecné potreby daňových úradov malo v tom čase na starosti Ústredné daňové riaditeľstvo. Riaditeľov daňových úradov vymenúval riaditeľ Ústredného daňového riaditeľstva.[22]

Dňa 5. novembra 1993 nadobudol účinnosť zákon č. 254/1993 Z. z. o územných finančných orgánoch, ktorým sa sústava územných finančných orgánov nezmenila, ale rozšírila sa pôsobnosť daňových úradov[23] (napr. štátny dozor a kontrola nad lotériami a inými podobnými hrami[24]), a správy finančnej kontroly.[25] Pôsobnosť daňových úradov a správy finančnej kontroly sa menila aj ďalšími novelizáciami tohto zákona, pričom po novelizácii[26] účinnej od 1. januára 1995 sa pôsobnosť daňových úradov rozšírila aj na poskytovanie odbornej pomoci obciam v oblasti metodiky účtovníctva a jednotného triedenia príjmov a výdavkov rozpočtov, a na zabezpečenie spracovania súhrnných účtovných výkazov, ktoré predkladali obce.

Zákonom č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. marca 2001 sa od finančných orgánov oddelili správy finančnej kontroly, pričom zostali zachované sídla správ a rozšírila sa pôsobnosť, a to najmä v oblasti kontroly čerpania prostriedkov Európskych spoločenstiev.[27] Zákonom č. 150/2001 Z. z.

[19] § 5 ods. 2 zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch
[20] § 5 ods. 1 zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch
[21] § 5 ods. 3 zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch
[22] § 7 ods. 2 zákona č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch
[23] § 4 ods. 2 zákona č. 254/1993 Z. z. o územných finančných orgánoch
[24] Zákon č. 194/1990 Zb. o lotériách a iných podobných hrách v znení zákona č. 68/1992 Zb.
[25] K uvedenému bližšie SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: *Finančné právo*. Bratislava : C. H. Beck, 2014
[26] Pozri článok IV zákona č. 374/1999 Z. z. o niektorých opatreniach na zabezpečenie hospodárenia Slovenskej republiky v roku 1995 a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[27] § 3 zákona č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly

o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly sa stanovili daňové orgány, ktorými boli Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) a daňové úrady.[28] Ako sídlo daňového riaditeľstva, bola priamo v tomto zákone určená Banská Bystrica.[29] Daňové riaditeľstvo v tom čase riadil generálny riaditeľ, ktorého vymenúval minister financií Slovenskej republiky, a tomuto sa generálny riaditeľ za činnosť daňových orgánov aj zodpovedal.[30] Daňové riaditeľstvo, tak ako jeho predchodca, Ústredné daňové riaditeľstvo, zostalo rozpočtovou organizáciou zapojenou na rozpočet Ministerstva financií SR, pričom bolo zamestnávateľom zamestnancov daňových úradov.[31] Týmto zákonom[32] sa rozšírila pôsobnosť daňového riaditeľstva. Medzi významné rozšírenie kompetencií patrilo rozhodovanie v daňovom konaní o odvolaniach proti rozhodnutiam obcí, oprávnenie vykonať daňovú kontrolu alebo opakovanú daňovú kontrolu, ktorá inak patrila do pôsobnosti daňových úradov. Priamo na daňové riaditeľstvo prešiel týmto zákonom aj štátny dozor nad prevádzkovaním lotérií a iných podobných hier.

Samostatne pôsobiaca colná správa po vzniku samostatnej Slovenskej republiky recipovala zákon č. 44/1974 Zb. Colný zákon. Tento pôvodný federálny colný zákon bol na Slovensku používaný ako základná colnoprávna norma ešte niekoľko rokov po rozdelení Českej a Slovenskej Federatívnej republiky.[33] V znení účinnom od 1.1.1993 do 30.6.1996 bola pre výkon pôsobnosti vo veciach colníctva, colnej politiky a colných taríf príslušná Ústredná colná správa.[34] V rovnakom období bol v účinnosti aj zákon č. 618/1992 Zb. Colný zákon, podľa ktorého bolo v § 1 ods. 1 colné územie stanovené nasledovne: *„Územie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky je jednotným colným územím.“*[35] V tomto období bolo pre výkon colnej správy dôležitým Oznámenie č. 199/1993 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o uzavretí Zmluvy

[28] § 2 zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly
[29] § 3 ods. 2 zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly
[30] § 3 ods. 3 zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly
[31] § 3 ods. 1 zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly
[32] Pozri § 3 ods. 5 a 6 zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly
[33] KÁRNÍK, M.: *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2012, strana 30.
34 Pozri § 2 ods. 1 zákona č. 44/1974 Zb. Colný zákon v znení účinnom od 1.1.993 do 30.6.1996
[35] Pozri § 1 ods. 1 zákona č. 618/1992 Zb. Colný zákon

medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o vytvorení colnej únie.[36] Nutné je upozorniť, že takýto vznik colnej únie a úprava niektorých otázok, napríklad rozdielne colné zákony, existencia colníc a colných kontrol na spoločnej hranici, bolo neštandardné.[37]

Na čele Ústrednej colnej správy stál generálny riaditeľ, a jeho zástupcom bol námestník.[38] Ústredná colná správa riadila a koordinovala činnosť colných riaditeľstiev, ktorým boli priamo podriadené colnice.[39] Na čele colného riaditeľstva stál riaditeľ, ktorého vymenovával minister, rovnako aj na čele colnice stál riaditeľ.[40] Odvolacím orgánom proti rozhodnutiu colnice bolo colné riaditeľstvo, ktorému bola colnica priamo podriadená.[41] V prípade odvolania proti rozhodnutiu colného riaditeľstva rozhodovala Ústredná colná správa.[42] V niektorých prípadoch odvolacím orgánom proti rozhodnutiu colného riaditeľstva podľa zákona č. 547/1990 Zb. o nakladaní s niektorými druhmi tovaru a technológií a o ich kontrole v znení účinnom od 1.2.1991 do 31.1.2002 bolo „Federálne ministerstvo zahraničného obchodu.“ [43]

Prijatím zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon sa v § 13 upravili štátne orgány pre oblasť colníctva.[44] V tomto právnom predpise bolo ustanovené Ministerstvo financií SR ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť colníctva.[45] Colnú správu tvorilo v tomto čase colné riaditeľstvo a colné úrady, ktoré boli označované ako colné orgány.[46] Na účely tejto práce je potrebné upozorniť aj na to, že týmto zákonom mali colné orgány stanovené plnenie úloh okrem oblasti colníctva, colných sadzieb, colnej hodnoty a nomenklatúrneho zaraďovania a označovania pôvodu tovaru, colnej štatistiky, aj správu dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní, ďalších daní a poplatkov a iných platieb pri dovoze tovaru.[47] Colné riaditeľstvo bolo, obdobne ako Daňové riaditeľstvo, rozpočtovou organizáciou.[48]

---

[36] Oznámenie č. 199/1993 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o uzavretí Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o vytvorení colnej únie
[37] KÁRNÍK, M.: *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2012, strana 30.
[38] § 2 ods. 2 zákona č. 44/1974 Zb. Colný zákon
[39] § 4 zákona č. 44/1974 Zb. Colný zákon
[40] Pozri § 3 ods. 2 a § 4 ods. 4 zákona č. 44/1974 Zb. Colný zákon
[41] § 112 ods. 1 zákona č. 287/1991 Zb. Colný zákon (úplné znenie, ako vyplýva z neskorších zmien a doplnení)
[42] § 112 ods. 2 zákona č. 287/1991 Zb. Colný zákon (úplné znenie, ako vyplýva z neskorších zmien a doplnení)
[43] Pozri § 28 ods. 2 zákona č. 547/1990 Zb. Colný zákon
[44] BABČÁK, V. a kol.: *Základy slovenského finančného práva*. Ružomberok : Epos, 2022, strana 472.
[45] Pozri § 14 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon
[46] § 15 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon
[47] § 15 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon
[48] § 16 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon

Hlavou Colného riaditeľstva bol generálny riaditeľ, ktorého vymenúval a odvolával minister financií Slovenskej republiky. Colné riaditeľstvo zabezpečovalo vecné a osobné potreby colnej správy a zodpovedalo najmä za riadenie a kontrolu colných úradov, rozhodovalo v colnom a správnom konaní ako najbližšie nadriadený orgán, rozhodovalo o vrátení alebo odpustení cla, daní, prípadne iných platieb. Ďalej Colné riaditeľstvo zbieralo a spracovávalo štatistické údaje o tovare, plnilo úlohy v oblasti odhaľovania trestných činov v súvislosti s porušením colných predpisov, vydávalo záväzné informácie o nomenklatúrnom zaradení tovaru a o pôvode tovaru.[49] Prijatím zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov sa zrušil, do tej doby stále platný, zákon č. 44/1974 Zb. Colný zákon,[50] a upravila sa problematika štátnej služby colníkov,[51] ktorým sa priznal nárok na výsluhový príspevok a prídavok k dôchodku, pričom úlohy spojené s priznávaním, vyplácaním a odnímaním plnil Úrad vlády Slovenskej republiky.[52] V roku 2001 sa pristúpilo z dôvodu aproximácie práva v oblasti colníctva s ekvivalentným právom Európskej únie k prijatiu zákona č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve[53] a zákona č. 238/2001 Z. z. Colný zákon. Týmto sa z Colného zákona č. 180/1996 Z. z. vybrali ustanovenia o orgánoch štátnej správy v oblasti colníctva, ktoré tvorili samostatný zákon č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve. Zákon č. 238/2001 Z. z. Colný zákon zrušil pôvodne platný zákon č. 180/1996 Z. z. Colný zákon, ktorého predmetom právnej úpravy, v súlade s Colným kódexom EU/ES, v podstatnej miere boli len pravidlá a postupy colného dohľadu. Zákon č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve v podstate recipoval štruktúru orgánov a ich kompetencie z pôvodného, zákona č. 180/1996 Z. z., Colného zákona.

Po vstupe Slovenska do Európskej únie, z dôvodu prispôsobenia sa colnej správy novým podmienkam,[54] došlo k prijatiu zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa zrušil zákon č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve. Týmto zákonom došlo, okrem iného, aj

[49] § 16 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon
[50] BABČÁK, V. a kol.: *Základy slovenského finančného práva*. Ružomberok : Epos, 2022, strana 472.
[51] BABČÁK, V. a kol.: *Finančné právo*. Žilina : Poradca podnikateľa, 200, strany 472-473.
[52] Pozri § 20a ods. 2 zákona č. 347/1990 Zb. v znení účinnom od 1.7.1998
[53] Dôvodová správa k zákonu č. 240/2001 Z. z., o orgánoch štátnej správy v colníctve
[54] Dôvodová správa k zákonu č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

k vzniku nového orgánu štátnej správy v colníctve, ktorým bol colný kriminálny úrad,[55] ktorý bol ako preddavková organizácia napojená na rozpočet colného riaditeľstva.[56]

2.2 Reforma finančnej správy a zriadenie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (2012)

K zásadnej inštitucionálnej zmene v oblasti daňovej a colnej správy došlo prijatím zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2012. Proces integrácie finančnej správy bol realizovaný v rámci prvej fázy programu UNITAS[57] a mal za cieľ zjednotiť výber daní, cla a odvodov na jednom mieste.[58] Touto zmenou právnej úpravy došlo k vzniku Finančného riaditeľstva SR, v tom čase so sídlom v Bratislave, ako rozpočtovej organizácie zapojenej na štátny rozpočet prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva financií SR. Štatutárnym orgánom Finančného riaditeľstva SR, ktorý riadil finančnú správu bol prezident, ktorého vymenúval a odvolával minister financií SR a tomuto sa za činnosť finančnej správy aj zodpovedal.[59] Ďalšou zmenou bola transformácia Colného kriminálneho úradu na Kriminálny úrad finančnej správy,[60] ktorý mal podľa dôvodovej správy zabezpečovať plnenie širokého spektra špecifických úloh s primárnym zameraním na boj proti porušovaniu colných a vybraných daňových právnych predpisov.[61] Orgánmi štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva, ktoré tvorili v tom čase finančnú správu boli podľa zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva Ministerstvo financií SR, Finančné riaditeľstvo SR, daňové úrady a colné úrady zapojené na rozpočet finančného riaditeľstva, Kriminálny úrad finančnej správy zapojený na rozpočet finančného riaditeľstva a Kompetenčné centrum finančných operácií. Posledný menovaný orgán bol zrušený zákonom č.

[55] Pozri § 2 zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[56] Pozri § 11 zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[57] SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: *Finančné právo*. Bratislava : C. H. Beck, 2014, strany 60-61.
[58] KUBINCOVÁ, S. – LEITNEROVÁ, L.: *Finančné právo I. časť: právna úprava rozpočtov, meny, devízového práva a práva finančného trhu.* Banská Bystrica: Belianum, 2015, strana 54; SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: Finančné právo. Bratislava : C. H. Beck, 2014, strany 63-64.
[59] Pozri § 4 ods. 4 zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení účinnom od 1.1.2012
[60] SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: *Finančné právo*. Bratislava : C. H. Beck, 2014, strana 68.
[61] Pozri I. Všeobecná časť dôvodovej správy k zákonu č. 333/2011 Z. z., o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva

441/2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Úlohy Kompetenčného centra finančných operácií,[62] ktoré zabezpečovalo administratívnu a informatickú podporu orgánom finančnej správy boli presunuté na Finančné riaditeľstvo SR. Zároveň sa správa informačných systémov finančnej správy presunula na Ministerstvo financií SR. Podstatnou zmenou bola aj redukcia daňových úradov, a to z pôvodných 101 daňových úradov, na 8 daňových úradov v sídle krajov, pričom na zabezpečenie výkonu činnosti daňových úradov mohli byť zriadené pobočky a kontaktné miesta daňového úradu. Toto so sebou prinieslo určitú zmätočnosť procesného postavenia pobočiek daňových úradov v rozhodovacích procesoch.[63] Ďalšiu zmenu, ktorú priniesla táto novela zákona č. 333/2011 Z. z. bolo sídlo Finančného riaditeľstva SR, ktorým sa stala Banská Bystrica, a to z dôvodu optimalizácie priestorového rozmiestnenia finančnej správy.[64]

Finančné riaditeľstvo SR teda v tomto období bolo zamestnávateľom zamestnancov, ktorí vykonávali práce vo verejnom záujme na Finančnom riaditeľstve SR, daňových úradoch, colných úradoch, Kriminálnom úrade finančnej správy, ďalej bolo služobným úradom colníkov a štátnych zamestnancov, taktiež zaradených na Finančnom riaditeľstve SR, daňových úradoch, colných úradoch, Kriminálnom úrade finančnej správy. Základné úlohy vymedzené pre Finančné riaditeľstvo SR v tomto zákone boli obdobné ako v súčasne platnej legislatíve.[65]

2.3 Reforma právnej úpravy – zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe

Ďalším významným, a nateraz posledným medzníkom, bolo prijatie zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého väčšina ustanovení nadobudla účinnosť dňa 1. júla 2019.[66] Touto zmenou došlo k zrušeniu právnych predpisov - zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní,

[62] SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: *Finančné právo*. Bratislava : C. H. Beck, 2014, strana 69.
[63] KUBINCOVÁ, T.: *Sporné otázky postavenia a činnosti pobočiek daňových úradov.* In Bratislavské právnické fórum 2020: právnické profesie ako most medzi svetmi ekonómie a práva. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2020. s. 30-37.
[64] Dôvodová správa k zákonu č. 441/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
[65] § 4 ods. 3 zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení účinnom od 1.1.2013
[66] Pozri vyhlásené znenie zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

poplatkov a colníctva, zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov, zákon č. 479/2009 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní a poplatkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov; a zjednoteniu do jedného komplexného zákona, ktorý reagoval na potrebu sprehľadnenia a modernizácie právnej úpravy finančnej správy po niekoľkých rokoch jej praktického fungovania.[67] Táto legislatívna zmena nereflektovala ani tak potrebu zmeny organizačnej štruktúry, ktorá bola ustálená reformou v roku 2012, ako skôr akútnu potrebu zjednotenia pravidiel vykonávania štátnej služby pre pracovníkov finančnej správy vykonávajúcich štátnu službu, s dôrazom na zachovanie ich benefitov.

Zlúčením colnej a daňovej správy vznikla potreba zjednotiť personálny substrát finančnej správy a vytvoriť tak novú kategóriu „príslušník finančnej správy“, ktorým došlo k integrácii dvoch doteraz samostatných skupín pracovníkov finančnej správy. Do právneho poriadku Slovenskej republiky sa zaviedli pojmy „ozbrojený príslušník finančnej správy“ a „neozbrojený príslušník finančnej správy“, ktoré reflektovali rozdielnosť viacerých relevantných aspektov štátnej služby pri plnení úloh finančnej správy.[68] Zároveň treba dodať, že týmto sa zrušil pojem „colník“, ktorý nie je v súčasnej právnej úprave nikde exaktne definovaný, avšak v niektorých právnych predpisoch je tento pojem stále používaný, rovnako ako pojem „colná správa“.[69]

[67] SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: *Finančné právo*. Bratislava : C. H. Beck, 2014, strana 62.
[68] Pozri Všeobecnú časť Dôvodovej správy k zákonu č. 35/2019 o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[69] Pozri § 47 ods. 1 písm. i) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov; § 55 ods. 1 písm. c) zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov; §4 ods. 2 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

3 INŠTITUCIONÁLNE ZAKOTVENIE A POSTAVENIE FINANČNÉHO RIADITEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V SYSTÉME VEREJNEJ SPRÁVY

Finančné riaditeľstvo SR predstavuje kľúčový článok výkonu štátnej správy v oblasti daní, cla a poplatkov. Z právneho hľadiska ide o orgán štátnej správy v pôsobnosti Ministerstva financií SR, ktorý zabezpečuje jednotné riadenie a koordináciu činností daňových a colných úradov.

3.1 Právna úprava a organizačné začlenenie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky

Právne postavenie Finančného riaditeľstva SR je upravené v § 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe. Podľa tohto ustanovenia je Finančné riaditeľstvo SR rozpočtovou organizáciou, ktorá je zapojená na štátny rozpočet, a to prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva financií SR. Finančné riaditeľstvo SR, ktorého sídlom je Banská Bystrica, vykonáva svoju pôsobnosť na celom území Slovenskej republiky, no napriek tomu ho nemožno považovať za ústredný orgán štátnej správy.[70]

Z hľadiska organizačného usporiadania je Finančné riaditeľstvo SR centrálnym orgánom finančnej správy, ktorého štatutárnym orgánom je prezident finančnej správy,[71] a ktorého postavenie je hierarchicky nadradené daňovým a colným úradom, a Kriminálnemu úradu finančnej správy. Finančné riaditeľstvo zabezpečuje jednotné metodické riadenie, vydáva interné predpisy, je odvolacím orgánom, zabezpečuje kontrolnú činnosť a vykonáva analytické, personálne, ekonomické a informatické činnosti.[72]

Špecifikom postavenia Finančného riaditeľstva SR je jeho integrovaný charakter, kedy po reforme v roku 2012 došlo k splynutiu daňových a colných kompetencií do jedného celku. Týmto krokom Slovensko deklarovalo snahu o modernú, debyrokratizovanú správu, kde Finančné riaditeľstvo SR slúži ako metodický most medzi strategickou rovinou (ministerstvom) a realizačnou rovinou (úradmi v teréne). Práve táto

[70] KUBINCOVÁ, S. – LEITNEROVÁ, L.: *Finančné právo I. časť: právna úprava rozpočtov, meny, devízového práva a práva finančného trhu.* Banská Bystrica: Belianum, 2015, strana 54.
[71] § 4 ods. 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení
[72] § 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení

koordinačná úloha v rámci medzičlánku je kľúčová pre zabezpečenie rovnakého prístupu k daňovým subjektom na celom území štátu.

3.2 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky ako ústredný a riadiaci orgán v štruktúre finančnej správy

Finančné riaditeľstvo SR predstavuje v štruktúre orgánov finančnej správy ústredný riadiaci a koordinačný článok. V zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe je orgánom štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, a jeho sídlom je Banská Bystrica.

Jeho postavenie v štruktúre orgánov je kľúčové pre zabezpečenie jednotnosti výkonu správy daní a ciel. Zatiaľ čo Ministerstvo financií SR určuje politiku a stratégiu,[73] Finančné riaditeľstvo SR túto stratégiu implementuje do praxe a priamo riadi výkonné zložky – daňové a colné úrady. Finančné riaditeľstvo SR je rozpočtovou organizáciou zapojenou na štátny rozpočet prostredníctvom kapitoly Ministerstva financií SR, čo potvrdzuje jeho finančnú a organizačnú väzbu na ústredný orgán štátnej správy.[74]

Na čele Finančného riaditeľstva SR stojí prezident finančnej správy, ktorý je zároveň štatutárnym orgánom. Prezident riadi Finančné riaditeľstvo SR a zodpovedá za činnosť finančnej správy ministrovi financií. Pre zabezpečenie odborného riadenia a rozhodovania jednotlivých agend sú na Finančnom riaditeľstve SR zriadené sekcie (napr. sekcia daňová, sekcia colná, sekcia boja proti podvodom, sekcia inšpekcie a vnútornej kontroly), v ktorých je zoskupená ucelená a komplexná oblasť výkonných, kontrolných, odborných, metodických, správnych alebo koncepčných činností.[75]

Z hľadiska hierarchie je Finančné riaditeľstvo SR nadriadeným služobným úradom pre všetky ostatné orgány finančnej správy, čím sa zabezpečuje vertikálna línia riadenia a kontroly.

---

[73] KAČALJAK, M. a kol.: *Daňové právo*. 2. doplnené vydanie. Banská Bystrica : Belianum, 2022, strana 47.

[74] § 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

[75] Pozri Organizačný poriadok Finančného riaditeľstva SR. Dostupné na internete https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Financna_sprava/Predstavitelia/2025/2025.04.09_org_poriadok.pdf [cit. 2025-11-25].

3.3 Vzťah Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky k Ministerstvu financií Slovenskej republiky

Vzťah medzi Finančným riaditeľstvom SR a Ministerstvom financií SR je definovaný ako vzťah vertikálnej subordinácie, kde Ministerstvo financií SR vystupuje v roli strategického gestora a Finančné riaditeľstvo SR v roli výkonného a metodického orgánu. Tento vzťah je právne ukotvený v dvoch kľúčových predpisoch, ktorými sú zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe.

Ministerstvo financií SR je podľa § 7 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť financií, daní a poplatkov, colníctva, hazardných hier, finančnej kontroly, vnútorného auditu a vládneho auditu a ďalších súvisiacich oblastí. Ministerstvo financií SR je teda rezortným orgánom, ktorý podľa zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe[76] koordinuje a metodicky prostredníctvom stratégií usmerňuje činnosť finančnej správy v Slovenskej republike. Vo vzťahu k Finančnému riaditeľstvu SR toto postavenie znamená, že Ministerstvo financií SR nie je len nadriadeným úradom, ale je nositeľom štátnej rozpočtovej a daňovej politiky.

Zatiaľ čo Ministerstvo financií SR určuje strategické ciele podľa § 3 ods. 1 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe, Finančné riaditeľstvo SR je zodpovedné za ich operatívnu realizáciu.[77] Tento vzťah zabezpečuje, že teoretická rovina legislatívy a politických rozhodnutí je prostredníctvom Finančného riaditeľstva SR aplikovaná do praktického výkonu správy daní a ciel.

Kľúčovým bodom vzájomného vzťahu je legislatívna súčinnosť. Ministerstvo financií SR disponuje zákonodarnou iniciatívou a v súlade s Ústavou Slovenskej republiky[78] vydáva všeobecne záväzné právne predpisy (vyhlášky). Finančné riaditeľstvo SR v tomto procese vystupuje ako expertný konzultant, ktorý poskytuje spätnú väzbu z aplikačnej praxe.[79]

---

[76] § 3 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[77] § 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[78] Pozri článok 123 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov
[79] Pozri Organizačný poriadok Finančného riaditeľstva SR. Dostupné na: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Financna_sprava/Predstavitelia/2025/2025.04.09_org_poriadok.pdf [cit. 2025-11-29].

Významným prvkom vzťahu medzi týmito inštitúciami je postavenie Ministerstva financií SR ako druhostupňového orgánu v odvolaniach proti rozhodnutiam Finančného riaditeľstva SR a súčasne Ministerstvo financií SR preskúmava rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR mimo odvolacieho konania.[80] Táto kompetencia potvrdzuje nadradenosť Ministerstva financií SR a zároveň slúži ako dôležitý kontrolný mechanizmus zákonnosti v rámci finančnej správy. Ministerstvo financií SR tak vykonáva dozor nad tým, či Finančné riaditeľstvo SR pri výkone svojich právomocí neprekračuje zákonné mantinely.

Vzťah medzi oboma subjektmi má aj silný ekonomický rozmer. Finančné riaditeľstvo SR je rozpočtovou organizáciou, ktorej rozpočet je zapojený na štátny rozpočet prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva financií SR.[81] To znamená, že Finančné riaditeľstvo SR je od Ministerstva financií SR priamo závislé pri financovaní svojej prevádzky, modernizácii informačných systémov a odmeňovaní zamestnancov.

Rovnako dôležitá je aj personálna línia, kde minister financií SR vymenúva a odvoláva prezidenta finančnej správy, ako štatutárny orgán Finančného riaditeľstva SR.[82] Týmto aktom je zabezpečená priama politická zodpovednosť vedenia finančnej správy SR voči rezortnému ministrovi.

Z uvedeného vyplýva, že Ministerstvo financií SR je nevyhnutným článkom riadiaceho mechanizmu verejnej správy v oblasti financií. V jeho pôsobnosti sa stretávajú koncepčné, legislatívne a kontrolné funkcie, ktoré zabezpečujú nielen tvorbu finančnej politiky štátu, ale aj efektívny dohľad nad jej praktickou realizáciou prostredníctvom finančnej správy.

3.4 Vzťah Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky k podriadeným orgánom

Efektívne fungovanie finančnej správy ako celku je podmienené jasne definovanou štruktúrou podriadených orgánov, ktoré zabezpečujú priamy výkon štátnej správy v oblasti daní a ciel. Finančné riaditeľstvo SR v tomto systéme vystupuje ako

[80] § 3 ods. 1 písm. g)zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Z judikatúry: *„Orgánom, ktorý je oprávnený preskúmať právoplatné rozhodnutie Finančného riaditeľstva, je ten orgán, ktorý by bol inak oprávnený rozhodovať o odvolaní proti rozhodnutiu Finančného riaditeľstva a tým je Ministerstvo.“* Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.3.2018 sp. zn. 5Sžf/32/2016. Dostupné na internete https://www.judikaty.info/document/nssr/86681/ [cit. 2025-11-29].
[81] § 4 ods. 2 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[82] § 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

nadriadený metodický a riadiaci subjekt voči trom druhom výkonných orgánov, ktorými sú daňové úrady, colné úrady a Kriminálny úrad finančnej správy. Všetky tri typy orgánov sú vnútorne prepojené cez centrálnu autoritu Finančného riaditeľstva SR. Kým daňové a colné úrady zabezpečujú každodenný kontakt s daňovými subjektami a výber príjmov, Kriminálny úrad finančnej správy slúži ako ochranný mechanizmus. Celá táto štruktúra, riadená z jedného centra, umožňuje finančnej správe pôsobiť ako moderný, integrovaný a akcieschopný orgán štátu.

Napriek rozdielnemu vecnému zameraniu daňových úradov, colných úradov a Kriminálneho úradu finančnej správy, vykazujú tieto subjekty viaceré spoločné charakteristické znaky, ktoré potvrdzujú integritu finančnej správy ako jednotne riadeného celku. Prvým spoločným znakom je identický model vnútornej hierarchie. Na čele každého z týchto úradov stojí riaditeľ, ktorý zodpovedá za jeho činnosť.[83] Kľúčovým personálnym prepojením s centrálnou úrovňou je fakt, že všetci riaditelia sú do svojich funkcií ustanovovaní a odvolávaní priamo prezidentom finančnej správy.[84] Druhým, z právneho hľadiska zásadným spoločným znakom, je ich procesná subjektivita. Všetky tri typy orgánov majú zákonom priznané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne. V praxi to znamená, že daňové úrady, colné úrady a Kriminálny úrad finančnej správy vystupujú ako samostatné strany v konaniach podľa Trestného poriadku,[85] Civilného sporového poriadku[86] a Správneho súdneho poriadku.[87] Každý úrad má teda postavenie subjektu oprávneného konať pred súdmi a orgánmi činnými v trestnom konaní v rozsahu svojej pôsobnosti. Za každý úrad koná pred týmito orgánmi riaditeľ úradu alebo ním poverený príslušník finančnej správy.[88]

Práve kombinácia priamej podriadenosti prezidentovi finančnej správy a širokej procesnej samostatnosti umožňuje týmto orgánom pružne reagovať na potreby štátu pri správe daní a ciel, pričom zostávajú pevnou súčasťou centrálne riadenej inštitucionálnej sústavy.

[83] § 5, § 6, §7, §9 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[84]§ 105 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[85] Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
[86] Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov
[87] Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov
[88] § 5, § 6, §7, §9 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Daňové úrady predstavujú základné výkonné orgány finančnej správy v oblasti správy daní (s výnimkou spotrebných daní, ktoré spravujú colné úrady). Ich primárnou úlohou je výkon správy daní v prvom stupni, čo zahŕňa vyrubovanie daní, správu daní, daňovú kontrolu a vymáhanie daňových nedoplatkov.

Sústavu daňových úradov v súčasnosti tvorí osem daňových úradov v sídlach krajov (Bratislava, Trnava, Trenčín, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Prešov, Košice) a Úrad pre vybrané daňové subjekty so sídlom v Bratislave, ktorý má celoštátnu pôsobnosť pre špecifickú skupinu daňovníkov (napr. banky, poisťovne a subjekty s vysokým obratom). Daňové úrady môžu zriaďovať svoje pobočky a kontaktné miesta, čím sa zabezpečuje dostupnosť služieb finančnej správy pre občanov a podnikateľov v jednotlivých regiónoch.[89]

Colné úrady sú výkonnými orgánmi finančnej správy, ktorých pôsobnosť je zameraná primárne na oblasť colníctva a spotrebných daní. Na rozdiel od daňových úradov plnia aj úlohy spojené s ochranou vnútorného trhu Európskej únie, kontrolou tovaru pri dovoze a vývoze a výkonom colného dohľadu.[90] Sústavu colných úradov tvorí osem colných úradov v sídlach krajov (Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín, Žilina, Banská Bystrica, Prešov, Košice) a Colný úrad Michalovce.[91] Špecifické postavenie má Colný úrad Bratislava, ktorý okrem bežných činností colných úradov vydáva aj záväzné informácie o nomenklatúrnom zatriedení tovaru a záväzné informácie o pôvode tovaru.[92] Špecifikom colných úradov je, že ich činnosť vykonávajú prevažne ozbrojení príslušníci finančnej správy v služobnom pomere. Colné úrady vykonávajú aj kompetencie v oblasti správy spotrebných daní, čím sa v ich agende prelína fiškálna funkcia s bezpečnostnou a ochrannou funkciou štátu.

Osobitné postavenie v štruktúre finančnej správy má Kriminálny úrad finančnej správy. Ide o orgán s celoštátnou pôsobnosťou so sídlom v Bratislave, ktorý sa špecializuje na odhaľovanie a vyšetrovanie trestných činov súvisiacich s porušovaním daňových a colných predpisov.[93] Kriminálny úrad finančnej správy plní úlohy na úseku

[89] § 5 a § 6 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[90] § 7 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[91] Príloha č. 1 k vyhláške Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 168/2019 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[92] § 8 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[93] Pozri Osobitnú časť Dôvodovej správy k zákonu č. 35/2019 o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

boja proti daňovým podvodom a inej protiprávnej činnosti, ktorá poškodzuje finančné záujmy Slovenskej republiky a Európskej únie. Jeho príslušníci - vyšetrovatelia majú v zmysle Trestného poriadku postavenie orgánu činného v trestnom konaní, čo im umožňuje vykonávať procesné úkony v rámci trestného konania.[94] Kriminálny úrad finančnej správy priamo spolupracuje s inými bezpečnostnými zložkami štátu (Policajný zbor, Slovenská informačná služba, Vojenské spravodajstvo), medzinárodnými inštitúciami (OLAF - Európsky úrad pre boj proti podvodom, EUROPOL – Európsky policajný úrad), a informuje Európsku komisiu v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným predpisom vo veciach patriacich do jeho pôsobnosti.[95] Jeho zaradenie do štruktúry finančnej správy umožňuje efektívnejšie prepojenie daňovej a colnej kontroly s trestnoprávnym postihom najzávažnejších deliktov.

3.5 Pôsobnosť a právomoci Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky

Pôsobnosť Finančného riaditeľstva SR je vymedzená predovšetkým zákonom č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe, ale aj osobitnými hmotnoprávnymi a procesnými predpismi, najmä zákonom č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [96] a zákonom č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.[97] Na rozdiel od daňových a colných úradov, ktorých ťažisko činnosti spočíva vo výkone správy daní a colného dohľadu voči daňovým subjektom, Finančné riaditeľstvo SR plní primárne funkcie riadiace, koncepčné, odvolacie a koordinačné.

Jeho pôsobnosť teda možno rozdeliť do týchto základných oblastí:

- Riadiaca, koncepčná a metodická činnosť; Základnou úlohou Finančného riaditeľstva SR je zabezpečenie jednotného uplatňovania právnych predpisov v oblasti daní, poplatkov a cla na celom území Slovenskej republiky. Bez centrálneho metodického riadenia by hrozilo riziko nejednotnej rozhodovacej praxe

[94] § 10 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
[95] § 9 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[96] Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[97] Zákon č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

jednotlivých daňových a colných úradov. V rámci tejto kompetencie Finančné riaditeľstvo SR:[98]

- riadi a kontroluje činnosť daňových úradov, colných úradov a Kriminálneho úradu finančnej správy,
- vypracúva koncepciu rozvoja finančnej správy v súlade so stratégiou rozvoja finančnej správy,
- zabezpečuje jednotné uplatňovanie osobitných predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná v oblasti daní, poplatkov a colníctva, a navrhuje ich zmeny,
- vykonáva školenia v oblasti colných predpisov a daňových predpisov.

- Rozhodovacia a kontrolná činnosť; Jednou z najvýznamnejších právomocí Finančného riaditeľstva SR je jeho postavenie ako orgánu druhého stupňa v správnom a daňovom konaní, Finančné riaditeľstvo SR teda pôsobí:[99]
  - ako druhostupňový orgán, ktorý rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam podriadených úradov, aj proti rozhodnutiam obcí, ktoré sa týkajú daní a poplatkov, a preskúmava ich rozhodnutia mimo odvolacieho konania,
  - v špecifických prípadoch (napr. ohrozenie bezpečnosti štátu; nebezpečenstvo ujmy na zdraví alebo majetku alebo ohrozenie života; hrozí nebezpečenstvo zničenia alebo pozmenenia účtovných dokladov; na dosiahnutie cieľa sledovaného daňovými alebo colnými predpismi, pri ktorých je potrebný bezprostredný zásah; úkony, ktoré je potrebné utajiť), kedy môže prebrať právomoc podriadených úradov a vykonať úkony priamo,
  - v oblasti inšpekčnej činnosti, pričom odhaľuje porušenia a trestné činy vlastných príslušníkov a zamestnancov.
- Správa informačných systémov, registrov a analytika; V kontexte modernizácie verejnej správy predstavuje digitalizácia jeden z kľúčových nástrojov na zvyšovanie efektivity výberu daní a cla, ako aj na znižovanie administratívnej záťaže daňových subjektov. Finančné riaditeľstvo SR v tomto procese vystupuje

[98] § 4 ods. 3 psím. a) až c) a aa) zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[99] § 4 ods. 3 psím. r), u), y) a z) zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

nielen ako používateľ moderných technológií, ale predovšetkým ako správca komplexných informačných systémov, pričom:[100]

- vytvára, rozvíja a prevádzkuje informačné systémy (napr. ISFS-SD, eKasa, ISKZ, eDovoz),
- vedie centrálny register daňových subjektov, register hospodárskych subjektov a zabezpečuje ich zosúladenie s registrami Európskej komisie,
- prideľuje hospodárskemu subjektu číslo registrácie a identifikácie hospodárskych subjektov (EORI),
- vykonáva analytickú činnosť, pričom získava a spracúva informácie pre colnú štatistiku o tovare a poskytuje a spracúva štatistiky o obchode s tovarom medzi Slovenskou republikou a tretími krajinami, a o obchode s tovarom medzi Slovenskou republikou a členskými štátmi Európskej únie,
- analyzuje plnenie príjmov štátneho rozpočtu za finančnú správu a vykonáva analytickú a koncepčnú činnosť v oblasti správy daní.

- Medzinárodná a špecifická colná agenda; Tieto úlohy vyplývajú najmä z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii, pričom Finančné riaditeľstvo SR:[101]
  - zabezpečuje a vykonáva výmenu informácií a vzájomnú medzinárodnú pomoc pri vymáhaní pohľadávok, pri výkone colného dohľadu a správy daní s inými štátmi,
  - komunikuje s Európskou komisiou vo veciach, ktoré patria do jeho pôsobnosti, prípadne do pôsobnosti colných úradov,
  - spravuje integrovaný colný sadzobník, spravuje a kontroluje sadzobné opatrenia, vykonáva správu nomenklatúry harmonizovaného systému a správu kombinovanej nomenklatúry, schvaľuje spôsobilosť kontajnerov a rozhoduje o prijímaní a upustení od záruky na colný dlh,
  - rozhoduje o opatreniach proti porušovaniu práv duševného vlastníctva.
- Servisné a ekonomické činnosti; Sú to úlohy, ktoré zabezpečujú ekonomický chod finančnej správy a služby verejnosti. Finančné riaditeľstvo SR zabezpečuje:[102]

[100] § 4 ods. 3 psím. d) až f), l), m) a x) zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[101] § 4 ods. 3 psím. h) až k), p), q), s), t) zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[102] § 4 ods. 3 psím. n), o), w), ab) až ad) zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- účtovanie colných, daňových a nedaňových príjmov vrátane výpočtu nároku z výnosu dane z príjmov územnej samospráve a realizácie platobného styku za daňové úrady a colné úrady,
- informovanie verejnosti, pričom poskytuje informácie občanom o ich právach a povinnostiach, a obce vo veciach miestnych daní a poplatkov, ktoré spravujú,
- schvaľuje tlač formulárov a zabezpečuje tlač daňových priznaní, hlásení a prehľadov, ktorých vzory určuje Ministerstvo financií SR,
- expertíznu laboratórnu činnosť na účely uplatňovania colných a daňových predpisov,
- zhromažďovanie, dokumentáciu, uchovávanie a spracúvanie predmetov hmotného a nehmotného historického dedičstva z oblasti cla a daní a zabezpečuje osvetovú činnosť v tejto oblasti.

Možno teda konštatovať, že Finančné riaditeľstvo SR zabezpečuje fungovanie finančnej správy po stránke riadiacej, metodickej, technickej aj personálnej, zatiaľ čo samotný výkon správy daní („terénna práca“) je zverený podriadeným úradom.

3.6 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky ako zamestnávateľ

Špecifickým znakom právneho postavenia Finančného riaditeľstva SR je jeho funkcia centrálneho služobného úradu.[103] Zatiaľ čo z hľadiska výkonu agendy sú daňové a colné úrady samostatnými orgánmi, z hľadiska pracovnoprávnych a služobných vzťahov tvorí celá finančná správa jeden celok, zastrešený práve Finančným riaditeľstvom. Tento centralizovaný model bol zavedený s cieľom zjednotenia personálnej politiky, kariérneho rastu a odmeňovania v rámci celej inštitúcie.[104]

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe je Finančné riaditeľstvo SR služobným úradom príslušníkov finančnej správy a štátnych zamestnancov, zamestnávateľom zamestnancov, ktorí vykonávajú práce vo verejnom záujme alebo práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

[103] KAČALJAK, M. a kol.: *Daňové právo*. 2. doplnené vydanie. Banská Bystrica : Belianum, 2022, strana 47.
[104] Všeobecná časť Dôvodovej správy k zákonu č. 35/2019 o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

na finančnom riaditeľstve, na daňových úradoch, na colných úradoch a na Kriminálnom úrade finančnej správy.[105]

V služobnom pomere je teda príslušník finančnej správy, ktorý plní úlohy podľa zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe na Finančnom riaditeľstve SR, colnom úrade, daňovom úrade, Kriminálnom úrade finančnej správy alebo v zahraničí. Príslušníci finančnej správy sú rozdelení podľa zákona na dve skupiny, a to na ozbrojených a neozbrojených príslušníkov finančnej správy.[106] Navonok sú tieto skupiny odlíšené predovšetkým služobnou rovnošatou, pričom disponujú rozdielnymi oprávneniami pri realizácii úloh a kompetencií finančnej správy.[107]

Ozbrojeným príslušníkom je fyzická osoba, ktorá je ustanovená do funkcie spojenej s pridelením strelnej zbrane, čo so sebou nesie aj zvýšené nároky na zdravotné, duševné a telesné vlastnosti príslušníka. Ide teda predovšetkým o uniformovaných príslušníkov, ktorí majú pridelenú služobnú strelnú zbraň a sú vycvičení a oprávnení použiť pri plnení úloh finančnej správy donucovacie prostriedky.[108] Zároveň má táto zložka rozdielny systém sociálneho poistenia, a na ozbrojených príslušníkov (bývalých colníkov) sa vzťahuje zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov.[109]

Neozbrojenými príslušníkmi finančnej správy sa potom rozumejú iní ako ozbrojení príslušníci.[110]

Okrem týchto dvoch hlavných skupín zamestnáva Finančné riaditeľstvo SR aj zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme[111] alebo práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru podľa Zákonníka práce,[112] ktorí zabezpečujú podporné a servisné činnosti (napr. údržba, vodiči).

[105] § 4 ods. 2 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[106] § 30 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[107] Osobitná časť Dôvodovej správy k zákonu č. 35/2019 o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
[108] § 56 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[109] pozri §1 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[110] § 71 ods. 10 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[111] Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov
[112] Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce

Neoddeliteľnou súčasťou postavenia Finančného riaditeľstva SR ako služobného úradu je výkon disciplinárnej právomoci nad príslušníkmi finančnej správy. Táto právomoc sa prejavuje v dvoch rovinách: v rovine rozhodovacej (ukladanie trestov) a v rovine súdnej (zastupovanie v súdnych sporoch). V rámci hierarchie finančnej správy platí, že o disciplinárnych previneniach príslušníkov zaradených na daňových úradoch, colných úradoch a kriminálnom úrade finančnej správy, rozhodujú v prvom stupni ich priami nadriadení[113] (napríklad riaditeľ daňového alebo colného úradu). Finančné riaditeľstvo SR však v tomto procese zohráva kľúčovú úlohu odvolacieho orgánu. V prípade, že sa príslušník odvolá proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho opatrenia (napr. zníženie služobného platu, zníženie hodnosti o jeden stupeň na jeden rok), o tomto odvolaní rozhoduje služobný úrad, pričom na prerokovanie je zriadená poradná alebo osobitná komisia na Finančnom riaditeľstve SR.[114] Finančné riaditeľstvo SR tak má právomoc preskúmať zákonnosť a primeranosť trestu, potvrdiť ho, alebo ho zrušiť. Týmto mechanizmom Finančné riaditeľstvo SR zjednocuje disciplinárnu prax v celej finančnej správe a garantuje, že posudzovanie porušení služobnej disciplíny bude rovnaké pre všetkých príslušníkov finančnej správy.

Právne postavenie Finančného riaditeľstva SR sa naplno prejavuje v prípade, ak disciplinárne opatrenie alebo skončenie služobného pomeru vyústi do súdneho sporu. V prípade, že prepustený[115] alebo disciplinárne potrestaný[116] príslušník podá správnu žalobu, nežaluje svoj daňový alebo colný úrad, ale priamo Finančné riaditeľstvo SR.

Právne postavenie Finančného riaditeľstva SR ako zamestnávateľa zahŕňa aj zodpovednosť za odbornú spôsobilosť personálu. Za týmto účelom je na Finančnom riaditeľstve, sekcii osobného úradu zriadený odbor – akadémia FS, ktorá zabezpečuje ako metodicky, tak aj organizačne odbornú prípravu, odborné vzdelávanie a celoživotné

[113] § 125 a nasledujúce zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

[114] Pozri Organizačný poriadok Finančného riaditeľstva SR. Dostupné na: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Financna_sprava/Predstavitelia/2025/2025.04.09_org_poriadok.pdf [cit. 2025-11-29].

[115] Z judikatúry: Rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici z 10.2.2025 sp. zn. BB-74S/17/2023. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/5909/ [cit. 2025-11-29], Rozsudok Správneho súdu v Košiciach z 10.4.2025 sp. zn. KE-8S/120/2022. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/6205/ [cit. 2025-11-29].

[116] Z judikatúry: Rozsudok Správneho súdu v Košiciach z 20.2.202 sp. zn. KE-8S/116/2020. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/2212/ [cit. 2025-11-29], Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19.5.2021 sp. zn. 6Asan/11/2020. Dostupné na internete https://www.judikaty.info/document/nssr/86681/ [cit. 2025-11-29].

vzdelávanie príslušníkov finančnej správy. Okrem toho akadémia FS vypracúva aj metodické a koncepčné materiály v oblasti vzdelávania verejnosti.

Centralizácia tejto agendy posilňuje princíp stability služobného pomeru a zároveň flexibilnejšie narábanie s ľudskými zdrojmi pri organizačných zmenách.[117] Zavedením inštitútov prevedenia, preloženia a zálohy pre prechodne nezaradených príslušníkov finančnej správy je prepustenie zo služobného pomeru len prostriedkom *ultima ratio*.[118] Pri prevelení môže byť ozbrojený príslušník finančnej správy prevelený aj bez jeho súhlasu, a to na nevyhnutne potrebnú dobu, maximálne však na 60 dní v priebehu 12 mesiacov, ak je to potrebné na ochranu života alebo práv iných, prípadne ak vznikne naliehavá potreba zabezpečiť výkon štátnej služby v inom mieste výkonu.[119]

[117] Z judikatúry: Rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici z 23.4.2023 sp. zn. 2S/34/2023. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/6773/ [cit. 2025-11-29].
[118] Všeobecná časť Dôvodovej správy k zákonu č. 35/2019 o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 107 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
[119] § 109 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

4 KOMPARÁCIA S PRÁVNOU ÚPRAVOU V ČESKEJ REPUBLIKE

Slovenská republika a Česká republika zdieľajú dlhú tradíciu spoločnej právnej kultúry a inštitúcií. Po rozdelení Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v roku 1993 sa vývoj finančnej správy v oboch krajinách uberal podobným smerom, no v poslednom desaťročí možno badať zásadné koncepčné rozdiely. Cieľom tejto kapitoly je poukázať na odlišnosti v inštitucionálnom usporiadaní a právnom postavení riadiacich orgánov finančnej správy v oboch krajinách.

4.1 Systém finančnej správy v Českej republike

Na rozdiel od slovenského modelu, ktorý je charakteristický integráciou daňovej a colnej agendy do jednej inštitúcie (program UNITAS),[120] v Českej republike funguje tzv. duálny model. To znamená, že správa daní a správa ciel sú inštitucionálne oddelené a vykonávajú ich dve samostatné sústavy orgánov, ktorými sú Finanční správa České republiky a Celní správa České republiky, hoci obe spadajú pod rezort Ministerstva financí České republiky (ďalej len „Ministerstvo financí ČR“).

Právnym základom Finanční správy České republiky (ďalej len „Finanční správa ČR“) je zákon č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky ve znění pozdějších předpisů. Základnú agendu Finanční správy ČR tvorí správa daní, pričom daň z pridanej hodnoty je spravovaná paralelne aj Celní správou České republiky (ďalej len „Celní správa ČR“). Sústavu Finanční správy ČR tvoria orgány finančnej správy, ktorými sú Generální finanční ředitelství so sídlom v Prahe, Odvolací finanční ředitelství so sídlom v Brne[121] a 14 finančních úřadů, ktoré majú sídlo v krajských mestách, a 1 Specializovaný finanční úřad so sídlom v Prahe, ktorý je príslušný pre vybrané subjekty (napr. banky, poisťovne, právnické osoby s vysokým obratom).[122]

Generální finanční ředitelství je podriadené Ministerstvu financí ČR a je samostatnou účtovnou jednotkou. Zároveň je bezprostredne nadriadeným služobným úradom pre zamestnancov Odvolacího finančního ředitelství a finančních úřadů.

[120] Koncepcia reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov. Dostupné na internete https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/programy/program-unitas/ [cit. 2025-11-29].
[121] § 1 zákona č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky ve znění pozdějších předpisů
[122] § 11 zákona č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky ve znění pozdějších předpisů

Odvolací finanční ředitelství je priamo podriadené Generálnímu finančnímu ředitelství, a finanční úřady sú priamo podriadené Odvolacímu finančnímu ředitelství.[123]

Právnym základom Celní správy ČR je zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky ve znění pozdějších předpisů. Celní správa ČR zaisťuje výber cla a s tým súvisiaci výber dane z pridanej hodnoty, spotrebných a energetických daní, a zaisťuje niektoré bezpečnostné úlohy. Sústavu Celní správy ČR tvoria orgány, ktorými sú Generální ředitelství cel so sídlom v Prahe, a len 6 celních úřadů so sídlom vo vybraných krajských mestách.

Generální ředitelství cel je podriadené Ministerstvu financí ČR, a je samostatnou účtovnou jednotkou. Colné úrady sú podriadené Generálnímu ředitelství cel a pre účely pracovnoprávnych vzťahov a hospodárenia s majetkom štátu majú postavenie vnútorných organizačných jednotiek Generálního ředitelstyví cel.[124]

V Českej republike teda neexistuje jeden "prezident finančnej správy" ako na Slovensku, ale existujú dvaja generálni riaditelia – jeden pre finančnú (daňovú) správu a druhý pre colnú správu, pričom každý riadi svoju vlastnú, nezávislú hierarchiu úradov.

4.2 Komparácia právneho postavenia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel

Pri porovnaní právneho postavenia Finančného riaditeľstva SR s jeho českými ekvivalentmi – Generálním finančním ředitelstvím a Generálním ředitelstvím cel – narážame na tri kľúčové rozdiely: miera integrácie a vecná pôsobnosť, inštitucionálne riešenie odvolacieho konania a personálnu právomoc.

Z hľadiska miery integrácie a vecnej pôsobnosti má Finančné riaditeľstvo SR v slovenskom integrovanom modeli, komplexnú pôsobnosť, riadi výkon správy daní aj colného dohľadu, čo umožňuje efektívnejšie zdieľanie informácií, informačných systémov a podporných služieb v rámci jednej organizácie. Tento model znižuje administratívnu duplicitu, no zároveň kladie vyššie nároky na vnútornú koordináciu a odbornosť. V českom, dvojkoľajnom modeli, sú kompetencie striktne rozdelené. Generální finanční ředitelství riadi len dane, Generální ředitelství cel riadi clá a spotrebné dane. Hoci medzi nimi existuje zákonná povinnosť súčinnosti, ide o dva samostatné

[123] § 1 zákona č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky ve znění pozdějších předpisů
[124] § 1 zákona č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky ve znění pozdějších předpisů

právne subjekty s vlastnými rozpočtami, vlastnou personálnou politikou, vlastnými informačnými systémami.

Z hľadiska inštitucionálneho riešenia odvolacieho konania je slovenské Finančné riaditeľstvo SR riadiacim a zároveň aj odvolacím orgánom. To znamená, že tá istá inštitúcia, ktorá metodicky riadi daňové a colné úrady, rozhoduje aj o odvolaniach voči ich rozhodnutiam. Naproti tomu v Česku, existuje v rámci finančnej (daňovej) správy Odvolací finanční ředitelství. Tento orgán finančnej správy bol zriadený v roku 2013 s cieľom oddeliť riadiacu funkciu (Generální finanční ředitelství) od rozhodovacej funkcie (Odovolací finanční ředitelství). Generální finanční ředitelství v Prahe teda finančné (daňové) úrady riadi, ale o odvolaniach rozhoduje samostatné Odvolací finanční ředitelství v Brne. Český model sa tak snaží o vyššiu mieru nestrannosti v rozhodovaní, zatiaľ čo slovenský model uprednostňuje centralizáciu.

Čo sa týka personálnej právomoci je na Slovensku Finančné riaditeľstvo SR jednotným služobným úradom pre všetkých príslušníkov finančnej správy, ozbrojených aj neozbrojených. V Českej republike, keďže ide o dve inštitúcie, existujú dva oddelené služobné úrady. Príslušníci colnej správy podliehajú služobnému zákonu bezpečnostných zborov[125] (podobne ako polícia), zatiaľ čo zamestnanci finančnej správy podliehajú zákonu o štátnej službe.[126] Súčinnosť, spolupráca, či komunikácia medzi daňovou a colnou sekciou je preto v Českej republike administratívne náročnejšia[127] než na Slovensku.

Záverom teda možno konštatovať, že Slovenská republika sa vydala cestou silnej centralizácie a unifikácie pod jednou finančnou správou podľa vzoru napr. Maďarska, v ktorom dobre fungujúci Národný úrad správy daní a ciel - *Nemzeti Adó - és Vámhivatal*, zabezpečuje a spravuje aj odvody na sociálne zabezpečenie[128] (u nás zatiaľ nerealizovaný program UNITAS II[129]) alebo Dánska - *Skatteforvaltningen*. Zatiaľ čo Česká republika

[125] Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů
[126] Zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě ve znění pozdějších předpisů
[127] Pozri Národní kontrolní úřad: Kontrolní závěr z kontrolní akce 11/07: Správa daně z přidané hodnoty při dovozu zboží ze třetích zemí. 2012. Dostupné na internete: https://www.nku.cz/kon-zavery/K11007.pdf [cit. 2026-03-18].
[128] BOZSIK, S. – SUHÁNYIOVÁ, A. - ONDRIJOVÁ, I.: *Komparatívna analýza finančnej správy Maďarska a Slovenska*. In: Medzinárodný vedecký časopis Mladá veda /Young Science. 2014. Roč. 2, č. 2. s. 117 – 127.
[129] KULLOVÁ, Z.: *Vláda pochovala projekt UNITAS. Nižšie dane a odvody už nerieši, chýba vôľa i cesta*. In TREND. Dostupné na internete: https://www.trend.sk/financie/vlada-pochovala-projekt-unitas-nizsie-dane-odvody-neriesi-chyba-vola-cesta [cit. 2025-11-29], LEŇOVÁ, Y. N. – MRUZ, O. – SUHÁNYI.: *Reforma daňovej a colnej správy – UNITAS vo svetle manažmentu ľudských zdrojov a jej reálny*

zachováva tradičný model špecializácie, kde finančná (daňová) a colná správa fungujú paralelne.

4.3 Pozitíva a negatíva slovenského a českého modelu finančnej správy

Kľúčovou devízou slovenského modelu je inštitucionálne prepojenie daňovej a colnej agendy, ktorá umožňuje efektívnejšiu analytickú činnosť a cielenejší boj proti daňovým únikom, predovšetkým v oblasti dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní, ktoré sa pri cezhraničných operáciách prirodzene prelínajú. Nemenej významným benefitom je centralizácia riadenia a optimalizácia prevádzkových nákladov a personálnych zdrojov.[130] Využívanie spoločných podporných útvarov, akými sú sekcia informatiky, sekcia správy majetkových aktív či osobný úrad,[131] odstraňuje duplicity a zvyšuje celkovú hospodárnosť finančnej správy. Výhodou zjednoteného modelu je aj jednotná metodika. V oddelenom systéme, ako má Česká republika, môže nastať situácia, kedy colné orgány interpretujú určitú skutočnosť inak ako finančné (daňové) orgány (napr. pri klasifikácii tovaru pre účely rôznych daňových sadzieb). Slovenský model podriadený jednému Finančnému riaditeľstvu SR minimalizuje tieto interpretačné konflikty,[132] čím zvyšuje právnu istotu pre daňovníka.

Naopak rizikom prílišnej centralizácie slovenského modelu môže byť ťažkopádnosť obrovského aparátu,[133] v ktorom sa špecifické colné potreby môžu zanedbať a stratiť v dominantnej daňovej agende. Otázka dôležitosti agendy colnej časti a daňovej časti je jedným z najcitlivejších vnútorných problémov slovenskej finančnej správy od jej vzniku v roku 2012. Ide o stret dvoch odlišných svetov s rôznym sociálnym zabezpečením. Hoci je finančná správa na Slovensku navonok jednotnou inštitúciou, vnútorne v nej pretrváva výrazná personálna nejednotnosť a pocit nespravodlivosti pri

diskriminačný dopad vo Finančnej správe SR. In: Journal of Global Science. Dostupné na internete: https://jogsc.com/pdf/2017/4/reforma_danovej.pdf [cit. 2025-11-29].

[130] Pozri Open Data Finančná správa > Počty zamestnancov. Dostupné na internete https://opendata.financnasprava.sk/opendata/show/evidencny-stav-zamestnancov-k-31-12-2024 [cit. 2026-03-18].

[131] Pozri Organizačný poriadok Finančného riaditeľstva SR. Dostupné na internete https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Financna_sprava/Predstavitelia/2025/2025.04.09_org_poriadok.pdf [cit. 2026-03-18].

[132] Porovnaj s LICHNOVSKÝ, O.: *Výklad daňových zákonů v trestním a daňovém řízení* in MÁLEK O. – TULÁČEK, M.: *Správa daní. Soubor statí z odborné konference konané na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*. Praha : Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2023, strana 131.

[133] K uvedenému bližšie ŠRAMKOVÁ, D. a kol.: *Celní správa ve funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Brno : Masarykova univerzita, 2012, strany 222-228.

ohodnotení za podobnú prácu. Táto dualita spôsobuje v porovnaní s českým (oddeleným) modelom určité napätie[134] a administratívne komplikácie. V Českej republike je tento problém eliminovaný tým, že obe zložky sú samostatné inštitúcie so svojimi vlastnými personálnymi úradmi. Na Slovensku musí Finančné riaditeľstvo SR spravovať dva rôzne systémy tabuľkových platov, rôzne systémy príplatkov, dovoleniek a nárokov na výsluhové dôchodky.

Pozitívom českého oddeleného modelu je vysoká miera špecializácie a expertného zamerania. Oddelenie oboch zložiek umožňuje každej z nich budovať hlbokú odbornosť vo svojej špecifickej doméne, kedy Finanční správa ČR sa plne sústredí na metodiku priamych a nepriamych daní, pričom jej aparát nie je zaťažený agendou bezpečnosti alebo ochrany hraníc.[135] To vedie k precíznejšej interpretácii daňových zákonov. Na druhej strane si Celní správa ČR zachováva charakter ozbrojeného bezpečnostného zboru.[136] Vďaka čomu sa môže špecializovať na ochranu vonkajšieho trhu Európskej únie, kontrolu tovaru podliehajúceho zákazom a obmedzeniam (napr. zbrane, drogy, falzifikáty) a výkon colného dohľadu. V slovenskom modeli hrozí, že pod silným tlakom na výber daní sa táto „nefiškálna“ bezpečnostná úloha colníkov – ozbrojených príslušníkov finančnej správy dostane na vedľajšiu koľaj.[137] Významným pozitívom českého modelu, ktoré zvyšuje mieru právnej istoty daňových subjektov, je existencia Odvolacího finančního ředitelství. Tento orgán predstavuje špecifický prvok v štruktúre Finančnej správy ČR, ktorý na Slovensku nemá priamu obdobu. Keďže hlavnou agendou Odvolacího finančního ředitelství je odvolacie konanie, tento orgán kumuluje vysokú mieru expertízy v oblasti procesného práva a judikatúry správnych súdov.[138] Dokáže tak pružnejšie reagovať na judikačné trendy Nejvyššího správního soudu České republiky.

Naopak negatívom v českom dvojkoľajnom modeli je určitá informačná roztrieštenosť, pri ktorej je potreba neustálej koordinácie a výmeny dát[139] medzi

---

[134] Pozri Open Data Finančná správa > Vývoj priemernej mzdy. Dostupné na internete https://opendata.financnasprava.sk/opendata/category/135-vyvoj-priemernej-mzdy [cit. 2026-03-18].
[135] Zákon č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky ve znění pozdějších předpisů
[136] Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky ve znění pozdějších předpisů
[137] K uvedenému bližšie ŠRAMKOVÁ, D. a kol.: *Celní správa ve funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Brno : Masarykova univerzita, 2012
[138] TREGNEROVÁ, Z. – NGUYEN, A. D.: J*ak se odvolací finanční ředitelství vypořádává s odvoláními?* In *epravo.cz* [online]. Dostupné na internete: https://www.epravo.cz/top/clanky/jak-se-odvolaci-financni-reditelstvi-vyporadava-s-odvolanimi-116604.html [cit. 2026-03-19].
[139] NECKÁŘ, J. – MRKÝVKA, P. a kol.: *Evoluce finančního práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2023, strany 41-42.

finančnými (daňovými) a colnými úradmi, čo so sebou prináša aj zvýšené náklady na prevádzku rôznych informačných systémov.[140] Čo sa týka hospodárnosti, je existencia dvoch paralelných riadiacich a servisných štruktúr v českom modeli nákladnejšia[141] ako v slovenskom zjednotenom modeli. Najvýraznejšia duplicita sa prejavuje v tzv. podporných útvaroch. V českom modeli musia obe riaditeľstvá samostatne spravovať informačné technológie (existencia oddelených tímov pre správu sietí, kybernetickú bezpečnosť a vývoj softvéru, náklady na licencovanie a údržbu dvoch odlišných systémov sú spravidla vyššie než pri jednom integrovanom systéme), správu majetku a logistiku (každá zložka v ČR spravuje vlastný vozový park, vlastné budovy a vykonáva vlastné verejné obstarávania na nákup kancelárskych potrieb či techniky), personalistiku a vzdelávanie (oddelené osobné úrady a vzdelávacie inštitúty), pričom slovenský model umožňuje dosiahnuť tzv. úspory z rozsahu, kedy Finančné riaditeľstvo SR ako jeden veľký obstarávateľ môže pri nákupe tovarov a služieb pre celú finančnú správu vyjednať lepšie cenové podmienky vďaka objemu objednávok.

[140] Pozri *Zpráva Světové banky o projektu Jednotného inkasního místa (JIM)*. Dostupné na internete: https://mf.gov.cz/assets/attachments/TZ_2009_Zprava-Svetove-banky-o-vizi-a-strategii-pro-integrovanou-spravu-prijmu-ceska-verze.pdf [cit. 2026-03-19].

[141] Pozri Ministerstvo financí České republiky *Zpráva o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2024*. Dostupné na internete https://mf.gov.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2024/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-ceske-republiky-60356 [cit. 2026-03-18].

ZÁVER

Cieľom predkladanej bakalárskej práce bolo analyzovať právne postavenie Finančného riaditeľstva SR ako orgánu štátnej správy v pôsobnosti Ministerstva financií SR, a to z hľadiska jeho právneho zakotvenia, pôsobnosti, organizačnej štruktúry a vzťahov k iným orgánom verejnej správy.

V prvej časti práce sme sa zamerali na historický vývoj a zaradenie finančnej správy do systému verejnej správy. Analýza ukázala, že kľúčovým momentom pre formovanie súčasného právneho postavenia Finančného riaditeľstva SR bola reforma UNITAS spustená v roku 2012, ktorá znamenala prechod od modelu duality (oddelenej daňovej a colnej správy) k modelu integrovanej inštitúcie. Tento proces bol legislatívne zavŕšený prijatím zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe, ktorý nielenže potvrdil inštitucionálne postavenie Finančného riaditeľstva SR, ale zjednotil aj personálny substrát vytvorením kategórie „príslušník finančnej správy“.

Ťažiskom práce bola analýza samotného právneho postavenia Finančného riaditeľstva SR. Dospeli sme k záveru, že ide o rozpočtovú organizáciu s celoštátnou pôsobnosťou, ktorá je hierarchicky podriadená Ministerstvu financií SR, no zároveň disponuje vysokou mierou centralizovanej právomoci voči podriadeným daňovým úradom, colným úradom a Kriminálnemu úradu finančnej správy. Finančné riaditeľstvo SR neplní len riadiace a metodické úlohy, ale vystupuje aj ako kľúčový rozhodovací orgán v odvolacom konaní a ako správca rozsiahlych informačných systémov. Špecifickým zistením práce je potvrdenie jeho postavenia ako jednotného služobného úradu a zamestnávateľa pre všetkých príslušníkov finančnej správy, čo umožňuje flexibilnejšie riadenie ľudských zdrojov a jednotnú disciplinárnu prax.

Významným prínosom práce je komparácia s právnou úpravou v Českej republike. Porovnanie ukázalo, že hoci obe krajiny vychádzajú zo spoločnej histórie, zvolili odlišné prístupy k organizácii finančnej správy. Zatiaľ čo Slovenská republika sa vydala cestou silnej centralizácie a integrácie agendy pod jednou strechou Finančného riaditeľstva SR, Česká republika si zachovala duálny model s oddeleným Generálním finančním ředitelstvím a Generálním ředitelstvím cel. Zásadný rozdiel sme identifikovali aj v inštitucionálnom zabezpečení odvolacieho konania, kde český model s existenciou samostatného Odvolacího finančního ředitelství poskytuje vyššiu mieru inštitucionálneho oddelenia riadiacej a rozhodovacej funkcie než slovenský model, pričom poskytuje

silnejšiu procesnú ochranu právam daňovníka. Inštitucionálne oddelenie odvolacieho orgánu od orgánu metodického a výkonného vytvára systém „bŕzd a protiváh“ priamo vo vnútri finančnej (daňovej) správy. To v konečnom dôsledku môže viesť k zníženiu počtu súdnych sporov, nakoľko mnohé pochybenia sú objektívne napravené už v rámci administratívneho konania.

Naopak, slovenský model bojuje s vnútornou fragmentáciou v oblasti riadenia ľudských zdrojov. Kým český model profituje z homogenity svojich zložiek (finančné úrady sú čisto civilné, colné úrady sú čisto ozbrojené), snaha o zjednotenie agend na Slovensku viedla k vzniku „hybridného“ zamestnaneckého prostredia. Koexistencia rôznych právnych režimov pod jednou strechou komplikuje motiváciu, spravodlivé odmeňovanie a efektívne riadenie zamestnancov.

Z hľadiska rozpočtovej zodpovednosti sa český model javí ako nákladnejší a menej efektívny. Udržiavanie dvoch samostatných „hláv“ finančnej (daňovej) správy a colnej správy je daňou za ich vysokú odbornú špecializáciu. Slovenský model integrovaného riaditeľstva je v tomto smere progresívnejší, nakoľko odstraňuje neúčelné duplicity a umožňuje presun ušetrených prostriedkov z administratívy priamo do výkonu daňovej a colnej kontroly.

Záverečným zhodnotením možno konštatovať, že slovenská cesta integrácie pod hlavičkou Finančného riaditeľstva SR priniesla očakávané úspory a lepšiu analytickú synergiu, avšak pre jej ďalšie skvalitnenie by bolo vhodné inšpirovať sa českými prvkami inštitucionálnej nezávislosti odvolacieho konania.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

A) Knižné publikácie a monografie

BABČÁK, V.: *Dane a daňové právo na Slovensku*. Ružomberok : Epos: 2022. 829 s. ISBN 978-80-562-0339-2

BABČÁK, V.: *Daňové právo Slovenskej republiky*. Ružomberok : Epos , 2010. 638 s. ISBN 978-80-805-7851-0

BABČÁK, V. a kol.: *Finančné právo*. Žilina : Poradca podnikateľa, 2006. 680 s. ISBN 808-89-3153-3

BABČÁK, V. a kol.: *Základy slovenského finančného práva*. Ružomberok : Epos, 2022. 495 s. ISBN 978-80-562-0340-8.

KAČALJAK, M. a kol.: *Daňové právo*. 2. doplnené vydanie. Banská Bystrica : Belianum, 2022. 602 s. ISBN 978-80-557-2003-6

KÁRNÍK, M.: *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc : ANAG, spol. s r. o., 2012, 284 s. ISBN 978-80-7263-779-9

KUBINCOVÁ, S. – LEITNEROVÁ, L.: *Finančné právo I. časť: právna úprava rozpočtov, meny, devízového práva a práva finančného trhu.* Banská Bystrica : Belianum, 2015, 402 s. ISBN 978-80-557-0877-5

MÁLEK O. – TULÁČEK, M.: *Správa daní. Soubor statí z odborné konference konané na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*. Praha : Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2023, 230 s. ISBN 978-80-7630-036-1

MÁŠA, M.: *Správní právo (obecná část)*. Brno : Univerzita J. E. Purkyně, 1971, 182 s.

NECKÁŘ, J. – MRKÝVKA, P. a kol.: *Evoluce finančního práva.* Brno : Masarykova univerzita, 2023, 342 s. ISBN 978-80-280-0501-6

SIDAK, M. – DURAČINSKÁ, M.: *Finančné právo*. Bratislava : C. H. Beck, 2014, 500s. ISBN 978-80-8960-322-0

ŠKULTÉTY, P. a kol.: *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK: 2006, 221 s. ISBN 80-7160-239-6

ŠRAMKOVÁ, D. a kol.: *Celní správa ve funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. Brno : Masarykova univerzita, 2012, 284 s. ISBN 978-80-210-5690-9

TÓTHOVÁ, K. a kol.: *Základy správneho práva hmotného*. Bratislava : VO PF UK, 1992, 174 s. ISBN 80-7160-039-3

VRABKO, M. a kol.: *Správne právo hmotné: všeobecná časť.* 2. vydanie. Bratislava : Nakladatelství C. H. Beck, s.r.o., organizačná zložka v Bratislave, 2018, 316 s. ISBN 978-80-89603-68-8

B) Články

BOZSIK, S. – SUHÁNYIOVÁ, A. - ONDRIJOVÁ, I.: *Komparatívna analýza finančnej správy Maďarska a Slovenska*. In: *Medzinárodný vedecký časopis Mladá veda /Young Science*, č. 2, 2014, s. 117 – 127.

KUBINCOVÁ, T.: *Sporné otázky postavenia a činnosti pobočiek daňových úradov*. In *Bratislavské právnické fórum 2020: právnické profesie ako most medzi svetmi ekonómie a práva*, 2020. s. 30-37.

LEŇOVÁ, Y. N. – MRUZ, O. – SUHÁNYI.: *Reforma daňovej a colnej správy – UNITAS vo svetle manažmentu ľudských zdrojov a jej reálny diskriminačný dopad vo Finančnej správe SR*. In: *Journal of Global Science*, 2017. Dostupné na internete: https://jogsc.com/pdf/2017/4/reforma_danovej.pdf [cit. 2025-11-29], s. 1-10.

ŘEHŮŘEK, M.: *Na margo interpretácie a aplikácie princípov verejnej správy.* In *Právny obzor*, č. 1, 2001, strana 39.

C) Právne predpisy

Dôvodová správa k zákonu č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve

Dôvodová správa k zákonu č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva

Dôvodová správa k zákonu č. 35/2019 o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Dôvodová správa k zákonu č. 441/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Oznámenie č. 199/1993 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o uzavretí Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o vytvorení colnej únie

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 168/2019 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 640/1992 Zb., ktorou sa ustanovujú sídla a obvody pôsobnosti územných finančných orgánov

Zákon č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly

Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov

Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 180/1996 Z. z. Colný zákon

Zákon č. 194/1990 Zb. o lotériách a iných podobných hrách v znení zákona č. 68/1992 Zb.

Zákon č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/1993 Z. z. o územných finančných orgánoch

Zákon č. 287/1991 Zb. Colný zákon (úplné znenie, ako vyplýva z neskorších zmien a doplnení)

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení účinnom od 1.1.2012

Zákon č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení účinnom od 1.1.2013

Zákon č. 347/1990 Zb. v znení účinnom od 1.7.1998

Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

Zákon č. 374/1999 Z. z. o niektorých opatreniach na zabezpečenie hospodárenia Slovenskej republiky v roku 1995 a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov

Zákon č. 44/1974 Zb. Colný zákon v znení účinnom od 1.1.993 do 30.6.1996

Zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly

Zákon č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 547/1990 Zb. Colný zákon

Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov

Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády Slovenskej republiky a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov

Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 618/1992 Zb. Colný zákon

Zákon č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 84/1991 Zb. o územných finančných orgánoch

D) Judikatúra

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19.5.2021 sp. zn. 6Asan/11/2020. Dostupné na internete https://www.judikaty.info/document/nssr/86681/ [cit. 2025-11-29].

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.3.2018 sp. zn. 5Sžf/32/2016. Dostupné na internete https://www.judikaty.info/document/nssr/71201/ [cit. 2025-11-11].

Rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici z 10.2.2025 sp. zn. BB-74S/17/2023. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/5909/ [cit. 2025-11-29].

Rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici z 23.4.2023 sp. zn. 2S/34/2023. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/6773/ [cit. 2025-11-29].

Rozsudok Správneho súdu v Košiciach z 10.4.2025 sp. zn. KE-8S/120/2022. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/6205/ [cit. 2025-11-29].

Rozsudok Správneho súdu v Košiciach z 20.2.202 sp. zn. KE-8S/116/2020. Dostupné na internete: https://www.judikaty.info/document/sssr/2212/ [cit. 2025-11-29].

E) Internet

KULLOVÁ, Z.: *Vláda pochovala projekt UNITAS. Nižšie dane a odvody už nerieši, chýba vôľa i cesta*. In TREND. Dostupné na internete: https://www.trend.sk/financie/vlada-pochovala-projekt-unitas-nizsie-dane-odvody-neriesi-chyba-vola-cesta [cit. 2025-11-29].

TREGNEROVÁ, Z. – NGUYEN, A. D.: *Jak se odvolací finanční ředitelství vypořádává s odvoláními?* In epravo.cz. Dostupné na internete: https://www.epravo.cz/top/clanky/jak-se-odvolaci-financni-reditelstvi-vyporadava-s-odvolanimi-116604.html [cit. 2026-03-19].

F) Iné

Ministerstvo financí České republiky: *Zpráva o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2024*. Dostupné na internete https://mf.gov.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2024/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-ceske-republiky-60356 [cit. 2026-03-18].

Open Data Finančná správa > Počty zamestnancov. Dostupné na internete https://opendata.financnasprava.sk/opendata/show/evidencny-stav-zamestnancov-k-31-12-2024 [cit. 2026-03-18].

Open Data Finančná správa > Vývoj priemernej mzdy. Dostupné na internete https://opendata.financnasprava.sk/opendata/category/135-vyvoj-priemernej-mzdy [cit. 2026-03-18].

Koncepcia reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov. Dostupné na internete https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/programy/program-unitas/ [cit. 2025-11-29].

Národní kontrolní úřad: *Kontrolní závěr z kontrolní akce 11/07: Správa daně z přidané hodnoty při dovozu zboží ze třetích zemí.* 2012. Dostupné na internete: https://www.nku.cz/kon-zavery/K11007.pdf [cit. 2026-03-18].

Organizačný poriadok Finančného riaditeľstva SR Dostupné na internete: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Financna_sprava/Predstavitelia/2025/2025.04.09_org_poriadok.pdf [cit. 2025-11-29].

Program FISCALIS. Dostupné na internete https://www.mfsr.sk/sk/dane-clauctovnictvo/programy/program-fiscalis/ [cit. 2025-28-10].

Súhrnná výročná správa za rok 2023. Dostupné na: https://www.mfsr.sk/sk/financie/statne-vykaznictvo/klucove-dokumenty-uctovne-zavierky/suhrnna-vyrocna-sprava-sr/ [cit. 2025-10-28].

Štatút Ministerstva financií Slovenskej republiky. Dostupné na internete https://www.mfsr.sk/sk/ministerstvo/statut-ministerstva-financii-sr/ [cit. 2025-10-28].

Všeobecná časť Organizácie ministerstva. Dostupné na internete https://www.mfsr.sk/sk/ministerstvo/organizacia-ministerstva/ [cit. 2025-28-10].

Zpráva Světové banky o projektu Jednotného inkasního místa (JIM). Dostupné na internete: https://mf.gov.cz/assets/attachments/TZ_2009_Zprava-Svetove-banky-o-vizi-a-strategii-pro-integrovanou -spravu-prijmu-ceska-verze.pdf [cit. 2026-03-19].